

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2 Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Jugoslovenska demarša v Sofiji

Protest zaradi napada na mednarodni brzovlak — Makedonstvujušči napovedujejo boj do skrajnosti — Nadaljevanje pogajanj v Sofiji

Sofija, 26. novembra. Včeraj popoldne je jugoslovanski poslanik v Sofiji Ljuba Nešić posetil zunanjega ministra Burova ter mu v imenu jugoslovanske vlade izročil protest zaradi napada na brzovlak na jugoslovanskem ozemlju v bližini bolgarske meje. Protestna nota naglašja, da je bilo v preiskavi ugotovljeno, da so izvršili napad bolgarski komiti, ki so prišli z bolgarskega ozemlja in so se po napadu zopet umaknili preko meje na bolgarsko stran. Jugoslovanski poslanik je obenem opozoril bolgarskega zunanjega ministra na to, da taki napadi v trenutku, ko se vrši v So-

fiji konferenca, ki ima rešiti važna vprašanja ureditve medsebojnih odnosov, pač nikakor ne morejo dovesti do zboljšanja sedanjega stanja, marveč resno ogrožajo uspeh te konference ter more-jo odnošaje med Jugoslavijo in Bolgarijo še poslabšati.

Sofija, 26. novembra. Glavni organ revolucionarnega odbora »Makedonija« objavlja povodom jugoslovensko - bolgarskih pogajanj v Sofiji članek, v katerem odkrito priznava, da povzročajo nemire na Balkanu makedonstvujušči. V članku se naglašja, da likvidacija dvolastniških posestev in ustanovitve ob-

mejne cone ne more roditi realnih uspehov in trajnega sporazuma z Jugoslavijo. Končno poudarja list, da lahko v imenu makedonstvujuščih smejo izjaviti, da ne bo prišlo na sofijski konferenci do miru in sporazuma. Brez nas ne bo pravega miru na Balkanu in ne trajnega prijateljstva med sosednjima narodoma. Poudarja glasilo makedonstvujuščih.

Beograd, 26. novembra. Iz Sofije poročajo, da se bodo danes tamkaj nadaljevala pogajanja med našo in bolgarsko delegacijo. Tekom tridnevnega pogovora je bolgarska delegacija definitivno uredila imenik dvoletnikov.

Nemci o razmerju med Jugoslavijo in Italijo

Miroљubnost in spravljivost Jugoslavije napram Italiji. — Usodna nevarnost fašističnih manifestacij. — Jugoslavija lahko računa na podporo svetovnega javnega mnenja.

Beograd, 26. novembra. M. Veliko pozornost je vzbudil daljši članek angleškega nemškega lista »Kölnische Zeitung«, ki obravnava razmere med Jugoslavijo in Italijo ter opozarja nemško javnost na ozadje poteka puljskega procesa. Jugoslavija je pokazala doslej napram Italiji še vedno najboljšo voljo, piše list, ter največjo popustljivost in bila vedno prežeta z miroљubnim duhom. Italija pa je igrala vlogo močnejšega ter je bilo tudi od nje čuti najprej, da je postal rimski pakt, ki sta ga podpisala pokojni Pašić in tedanji zunanji minister dr. Moničić. Nitič, mrtva beseda. V Beogradu je miroљubnost popolnoma prirodni pojav, dočim je v Rimu pacifizem postal potrebno orodje retorike. Mussolini je na vsak način velik človek in kot tak daje čisto izraza svoji izjavi. Tako je pred nekoliko leti izjavil ob neki priliki v senatu, da je apeniški polotok lonce, ki so mu potrebni ventili. Nekoliko pozneje je zopet naglasil pri neki reviji svojih legij, da bo prišlo leta 1935. do uresničenja fašističnih idealov.

Številne manifestacije raznih fašističnih organizacij zasledujejo samo en namen, kar najbolj pripraviti italijansko ljudstvo za ta veliki čin. Pri teh manifestacijah ne pozabljajo fašistična mladiča nositi v črno zaviti dalmatinskih zastav in pred njimi prisegati, da bo Dalmacija osvobodila. Spritno takega stanja ni prav nič čudno, da vse te parade vzhajajo mladi narod na vzhodni obali Jadranskega morja, ki ne more zapreti oči pred dejstvom, da so vsi ti govori in vse to zbiranje sil v Italiji naperjeni proti Jugoslaviji. V jugoslovanski javnosti se vedno bolj širi pre-

pričanje, da se nahaja Hanibal pred vrati. Jugoslavija sicer ne veruje, da bi mogel Mussolini stopiti pred evropsko javnost s tako vojno avanturo, vendar Beograd ne sili z glavjo v pesek, kakor imajo navado noji. V Italiji pričakujejo velikih del od velikega človeka. Morebiti bo nekoč Mussolini prisiljen vpisati s kakim velikim delom svoje ime z zlatimi črkami v zgodovino. Kje se mu nudi prilika za tako delo? Na vsak način na drugi obali Jadrana. Že pred tremi leti so izšle v Italiji knjige za fašistično mladino, v katerih se nahaja zemljevid Jugoslavije, ki je popolnoma razdeljena. Na njej se nahajajo imena vazalnih držav Srbije in Hrvatske, Južna Srbija pripada Bolgariji, Crna gora postaja samostalna država in ji je vrnjena njena stara dinastija, dočim sta Slovenija in Dalmacija vse do Kotora priključeni Italiji.

Jugoslavija je gotova, da je storila vse za odstranitev spornih vprašanj med Italijo in se oi. Pri rem pa uvideva, da so bili vsi njeni dosedanj napori brez uspeha. Mogoče vidi Mussolini svoj nazor v Napoleonu. Napoleon pa ni bil samo osvovitelj, nego tudi se-jalec miru, ki je vedno nudil mir, predno je prišel z vojno, za katere izid je bil že v naprej pričrnan. Vprašanje pa je, če bo Mussolinijev stanje po težkem spopadu, ki bi njegove moči postavil na veliko preizkušnjo, moglo nuditi razumen mir. To je veliko vprašanje. Ako bo slabša stran prisiljena zavzeti stališče nujne obrambe, potem ji bo v prvi vrsti potrebno zagotoviti zase pomoč svetovnega javnega mišljenja. Mogoče, da bo mogla Jugoslavija v 12. uri računati na to pomoč.

Svečana proslava 1. decembra v Zagrebu

Razvitje prapora jugoslovenske akademske omladine — Velike priprave za proslavo — Pričetek nove dobe jugoslovenskega Zagreba

Zagreb, 25. novembra. Dne 1. decembra bo v Zagrebu Jugoslovenska akademska čitalnica razvila svojo zastavo pod zaščito Nj. Vel. kralja na najsvetnejši način. Vse jugoslovanske Zagreb bo prisostvoval tej svečanosti, s katero bo inaugurirana nova doba omladinskega pozitivnega dela za ujediničenje našo narodno državo. Na večer pred dnevom proslave bo prirejena po mestu bakljada, svečanost sama 1. decembra pa bo obstojala iz dveh delov, svečanega razvijanja zastave ob 11. dopoldne in družabnega večera z akademijo. Razvitje zastave bo izvršeno v veliki dvorani ZZ, kjer je prostora za okoli 8 tisoč ljudi. Tu bo v imenu Nj. Vel. kralja, ki je kum in pokrovitelj svečanosti, zabil žebelj v drog zastave njegov zastopnik komandant armije general Matić, beogradska akademska pevsko društvo »Obilica« pa bo pri tem zapevilo nekoliko pesmi. V imenu Beograda bo govoril o mladini in njenih nalogah profesor beogradske univerze dr. Ivan Gajda, v imenu Zagreba prof. dr. Šišić, v imenu Ljubljane pa prof. dr. Vidmar.

Zvečer bo v Glasbenem zavodu intimen večer z akademijo in plesom To bo družabni del proslave, kjer bodo prišli v

stike vsi udeleženci in bo na njem izveden tudi kratak ter skrbno izbran umetniški program. Predsednik Jugoslovenske akademske čitalnice bo pozdravil prisotne s kratkim govorom ter nato podal besedo prof. dr. Dvornikoviću, ki bo v kratki alokuciji označil pomen dneva z višje perspektive vsega razvoja našega naroda. Po odsviranju državne himne bo pevsko akademsko društvo iz Beograda »Obilica« (160 pevcev) nastopilo s svojim izbranim programom. Prvak naše drame Josip Pavić bo recitiral eno najznačilnejših pesmi pesnika Kranjčevića, eden izmed članov zagrebske opere pa bo odpel par izbranih pesmi. Zna-na sopranistka zagrebske opere Zlata Lipovšček-Raić bo kronala ta izbrani program s svojim petjem dveh Dobroničevih pesmi, komponiranih po nacionalnih motivih iz naših najjužnejših krajev. Po oficijelnem programu se bo razvila nevezana družabna zabava s plesom. Ker bo ta proslava značilen datum v zgodovini našega jugoslovenskega Zagreba glede na nacionalno delo tolikih generacij od Gaja ter Strossmayerja do danes, se že sedaj opaža veliko zanimanje vseh zavednih narodnih krogov zanj. Zlasti naša mladina, ki nosi

na svojih ramenih našo narodno bodočnost, je vsa mobilizirana, da bo s svojo mnogoštevilno prisotnostjo dala popoln pomen temu velikemu simboličnemu dnevu. Za proslavo bodo letala metala na Zagreb in ostale kraje naslednji proglas:

»Jugosloveni! Letošnji 1. december in dan narodnega ujedinjenja naj bo izraz moči in volje vsega jugoslovenskega naroda za boljšo njegovo bodočnost v veliki Jugoslaviji. Tega dne bomo proslavili istočasno tudi 3. oktober kot veliko zmago ideje, za katero so se borile in umirale generacije. Jugoslovenska akademska čitalnica kot reprezentant izkristaliziranega jugoslovenstva bo posvetila tega dne svojo zastavo, ki ji bo blagohotno kumoval Nj. Vel. kralj. Ob tej priliki bo manifestirala akademsko omladina iz vse Jugoslavije skupno z narodom za veličino in moč domovine. Jugosloveni! Vsi vi, ki iskreno in odkritosrečno ljubite svojo domovino, posetite nas v velikem številu, da pokažemo svetu, da smo pripravljeni in voljni za ceno vsakih žrtve dovesti našo lepo domovino na ono mesto, ki ji pripada po njeni moči in veličini. Na svidenje 1. decembra v Zagrebu!«

Kakor se doznava, bo na proslavo 1. decembra v Zagrebu došlo 500 dijakov iz Beograda z delegati vseh narodnih in humanitarnih ustanov, dočim jih bo došlo iz Ljubljane kakih 300. Na proslavi bodo nastopila pevška društva »Obilica«, »Mladost« in »Balkan« ter Pevsko društvo iz Ljubljane.

Rumuni proti Italiji

Bukarešta, 26. novembra. »Enderdence Rumaine«, glasilo liberalne stranke, napada v zelo ostrem tonu Italijo zaradi kampanje njenega tiska proti Rumuniji. Med drugim pravi, da naj si Italija enkrat za vselej zapomni, da se Rumunija ne pusti prisiliti z diplomatskimi manevri k ločitvi od svojih naravnih zaveznikov v Mali antanti. Podpora, ki jo nudi Italija Madžarski, je očitno naperjena proti interesom Rumunije same.

Izid ljudskega glasovanja v Nemčiji

Berlin, 26. novembra. Državni volilni odbor javlja končni rezultat ljudskega glasovanja ter ugotavlja, da je bilo skupno vpisanih 4.135.300 nedvomljivih in 24.826 neveljavnih in dvomljivih plebiscitnih glasov. Bilo je torej vpisanih 8000 glasov nad zahtevanih 10 odstotkov. Od dvomljivih glasov je bilo 21.407 proglašanih za veljavne, ostali pa za neveljavne. Državni zbor bo v četrtek prišel razpravo o ljudskem glasovanju ter ga v zmislu predloga vlade odklonil.

Komunistična opozicija v Kanosi

Moskva, 26. novembra. Buharin, Rikov in Tomski so poslali centralnemu odboru komunistične stranke izjavo, v kateri proglašajo za zgrešena svoja mnenja, ki so jih zastopali skozi poldrugo leto in zagotavljajo, da se bodo skupno s stranko borili proti vsakemu popuščanju od stalnih smernic strankinega programa, zlasti proti diferen-cam desničarstva. Član centralne komisije Ugarov, ki je podpiral Buharina, Rikova in Tomskega, je istotako priznal, da so bila njegova mnenja zgrešena.

Vulkan ob Kaspiškem morju

Moskva, 26. novembra. Devetdeset kilometrov od mesta Baku je prišel nenadoma bruhati neki vulkan. Bruhanje je bilo spremljeno z močnim podzemskim bobnenjem. Ognjeni stolp iz vulkana je bil 100 metrov visok.

Skupno delo akademij znanosti

Konference zastopnikov Jugoslovenske Akademije ter Srbske akademije znanosti

Beograd, 26. novembra. V Beogradu so se mudili delegati jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti iz Zagreba, ki so se sestali s predstavnik srbske akademije znanosti. Na teh sestankih, ki so se jih udeležili za jugoslovensko akademijo njen predstavnik dr. Gavro Manojlović in član dr. Kostrenčić, za srbsko akademijo pa

gg. Vulić in dr. Radonjić, so razpravljali o smernicah za skupno delo obeh akademij. Postavljeni so bili konkretni predlogi, o katerih so se vršili dolgi razgovori. Delegati so obravnavali tudi vprašanje udeležbe naših akademij na konferenci mednarodne unije akademij, ki bo prihodnje dni v Bruslju.

Sporazum balkanskih držav

Osnovanje interparlamentarne unije balkanskih držav — Prvi početki splošnega sporazuma na Balkanu

Atene, 26. novembra. Kafandaris je ministrskemu predsedniku Venizelosu obrazložil svojo idejo o interparlamentarni uniji vseh balkanskih držav, ki bi se vsako leto sestajala v eni izmed prestolnic balkanskih držav, da bi razpravljala o aktualnih problemih balkanskih narodov. Venizelos je izjavil, da bo ta ideja mnogo doprinesla k zbliznanju balkanskih narodov, ako se bo uresničila. Obliubil ji je vso podporo. Kakor se doznava, bodo v kratkem vzpostavljeni diplomatski stiki s posameznimi balkanskimi državami za izvedbo tega načrta.

Madžari kršijo mirovno pogodbo

Nedovoljeno rekrutiranje za vojsko — Možnost protestne demarše — Ojačena akcija legitimistov

Beograd, 26. novembra. M. Madžarska vlada je meseca novembra izvršila novčenje po stari praksi svoječasni avstro-ogrskih vojaških zakonov, ki so določali vojaško obveznost. Ker Madžarska po trianonski pogodbi ne sme imeti redne vojske, ni izključeno, da bodo velesile podzele v Budimpešti demaršo ter protestirale pri madžarski vladi zaradi te kršitve trianonske mirovne pogodbe. Odkar je bilo na Madžarskem odpravljena medzavezniška vojna kontrola, se sploh opaža strem-ljenje po povečanju stalnega vojaškega kadra preko mej, ki sta določila mirovne pogodbe.

Beograd, 26. novembra. Kako poročajo iz Bukarešte zahteva rumunski tisk splošno od rumunske vlade, naj podvzame energične korake proti Madžarski, ki je uvedla splošno vojaško obveznost. Rumunski listi zahtevajo od rumunske vlade in Male antante, naj končno napravi konec madžarskim pustolovčinam.

Beograd, 26. novembra. AA. Po vestih iz Budimpešte, se tamkaj razvija z vsakim dnem živahnija akcija za restavracijo Habsburžanov, t. j. postavlitev Otona Habsburškega na madžarski prestol. Te dni se je vršil povodom rojstnega dne mladega Otona ban- ket, ki so ga priredili madžarski legitimisti in na katerem je bila izmenjana cela vrsta napitnic izvalne iredentistične vsebine.

Sovjetski režim v nevarnosti

Mnogoštevilne justifikacije v Rusiji. — Odstranjevanje nezanesljivih elementov iz sovjetske vlade.

Moskva, 26. novembra. Iz vseh delov Rusije prihajajo neprestano poročila o novih uporih in zarotah, ki jih likvidirajo sovjetski mogotci navadno z justifikacijami v masah. Splošno prepričanje je, da se pripravljajo v Rusiji počasi, toda tembolj gotovo izredni dogodki. Sovjeti so napeli vse sile, da bi zadušili že v kalu to gibanje ter so v ta namen rekonstruirali sovjetsko vlado in izločili iz nje vse zmernejše elemente, izvedli popolno likvidacijo ter pri- čeli z radikalno levčarsko politiko.

V nadomestilo za odpravljeno privatno lastnino poskušajo izvesti sovjeti široko zasnovani Stalinov načrt o industrializaciji Rusije, ki pa se najbrže ne bo posrečil, ker primanjkuje za to najnujnejšega potrebne-ga kapitala. Podpisovanje notranjega poso- jila je nadvse slabotno. Izpolnila pa se tudi niso pričakovanja vladodržcev, da se jim bo posrečilo po obnovitvi odnošajev z Anglijo dobiti znatnejše angleške kredite, s katerimi bi izvedli svoje načrte.

Mnogo težav povzroča sovjetom tudi odpor kmetijskih slojev proti pobiranju žita in poljskih pridelkov. Komunisti sicer nastopajo z ognjem in mečem proti neposlušnim in odpornim seljakom, ki pa v svojem

obupu ne mislijo na posledice ter pobijajo komunistične komisije za pobiranje davkov in žita.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.79, Berlin 13.50—13.53 (13.515), Bruselj 7.8975, Budimpešta 9.8882, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 793.02—796.02 (794.52), London 275.07 do 275.87 (275.47), New York 56.355, Pariz 222.38, Praga 167.05—167.85 (167.45), Trst 294.50—296.50 (295.50).

ZAGREBSKA PREDBORZA.

Devize: London 275.40, New York 56.35, Pariz 222.30, Milan 295.55, Curih 1095.90, Berlin 1350.50, Dunaj 794.50, Praga 167.45.

Efekt: pos. 85.5, vojna škoda 435.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: London 25.13, New York 515.15, Pariz 20.2925, Milan 26.975, Madrid 70.30, Berlin 123.32, Dunaj 72.47, Beograd 912.70, Praga 15.2925, Bukarešta 3.0725, Budimpešta 90.10, Sofija 3.72, Varšava 57.70.

Pilot Müller umrl

Davi je v mariborski bolnici preminul nemški pilot Müller, ki se je ponesrečil pri letalski nesreči v Mariboru. — Stanje dr. Šestana je zelo resno.

Maribor, 26. novembra. Nemški pilot Hans Müller, ki se je v nedeljo 17. t. m. ponesrečil pri strahoviti letalski nesreči v Mariboru, je davi ob 9. v mariborski bolnici podlegel dobljenim poškodbam. Dočim se je sprva zdelo da so njegove poškodbe mnogo lažjega značaja kakor poškodbe njegovega nesrečnega tovariša, mariborskega odvetnika dr. Šestana, se je Müllerjevo stanje zadnje dni kljub vsemu prizadevanju zdravnikov močno poslabšalo. Kakor znano, so mu morali najprej amputirati stopalo desne noge. Operacija ni mogla preprečiti procesa zastajanja krvi in že v nedeljo popoldne so mu morali odrezati desno nogo pod kolonom, nato pa še levo pod kolonom. Temperatura je nepresta-

no naraščala in je dosegla včeraj 40 stopinj. Davi ob 9. je v navzočnosti svojih užaloščenih staršev, ki so prispeali v nedeljo iz Kassla v Nemčiji, izdihnil. Pilot Müller je bil star šele 25 let in je veljal za enega najbolj smelih sodobnih nemških letalcev. Imel je pilot-sko diplomno in diplomno za umetno letanje. Njegovo truplo bo prepeljano v Nemčijo. Z globoko užaloščenimi starši sočustvuje vsa javnost.

Stanje dr. Šestana je slej ko prej resno. Razen noge so mu morali izrezati tudi desno oko. Subjektivno se počuti precej dobro. Zdravniki si noč in dan prizadevajo, da mu rešijo vid vsaj na levem očesu in da ga kmalu spravijo na noge.

V ljubljanskih nižjih šolah 7321 učencev in učenk

Proračun ljubljanskega šolstva za leto 1930 bo znašal okoli 2 milijona Din

Letos se je število učencev in učenk na ljubljanskih osnovnih šolah precej pomnožilo v primeri z lanskim letom. Posamezne šole imajo razredov in učencev:

I. deška osnovna šola na Ledini	11 razredov, 408 učencev
II. " " " " Grabnu	12 " 355 "
III. " " " " Vrtači	10 " 354 "
IV. " " " " Prulah	6 " 210 "
VI. " " " " Spodnji Šiški	12 " 410 "
I. dekliška " " pri Sv. Jakobu	13 " 410 "
III. " " " " na liceju	11 " 382 "
IV. " " " " v Spodnji Šiški	9 " 297 "
mestna mešana osnovna šola na Barju	5 " 136 "
" manjšinska osnovna šola na Grabnu	2 " 44 "
" pomožna osnovna šola na Grabnu	7 " 73 "
I. mestni otroški vrt na Ledini	2 " 60 "
II. " " " " v Cerkveni ulici	2 " 60 "

Poleg teh osnovnih šol, ki jih vzdržuje mestna občina, obstoje še: zunanja dekliška osnovna šola pri Uršulinkah s 5 razredi in 239 učenci, Lichtenturnov zavod s 9 razredi in 418 učenci, tranja osnovna šola pri Uršulinkah s 5 razredi in 180 učenci, deška osnovna šola v Marijanišcu s 5 razredi in 246 učenci, vladna na učiteljsku s 8 razredi in okoli 356 učenci in učenkami, otroški vrt na ženskem učiteljsku s 1 razredom in 30 učenkami ter otroški vrt pri Uršulinkah z okoli 40 učenkami.

I. deška mešana šola na Prulah	8 razredov, 285 učencev,
II. " " " " v Spodnji Šiški	7 " 211 "
I. dekliška " " pri Sv. Jakobu	8 " 253 "
II. " " " " v Spodnji Šiški	5 " 180 "

Otroška zavetišča, v katerih bivajo otroci revnih staršev in prejemajo hrano, imajo: pri Sv. Florijanu 63 otrok, v Spodnji Šiški 53, na Prulah 32 in na Taboru 35.

Mestne obrtne nadaljevalne šole imajo: za mehansko tehniške obrti na Ledini v 14 oddelkih 417 vajencev, za stavbne obrti na Grabnu v 12 oddelkih 353 učencev, za umetne in oblačilne obrti pri Sv. Jakobu (ženski odelci) v 12 oddelkih 306 vajenk, za umetne in oblačilne obrti na Prulah (deški odelci) v 11 oddelkih 289 učencev, splošno obrtno nadaljevalna šola na Vrtači v 8 oddelkih 176 učencev. Skupaj je v 57 oddelkih 1541 vajencev in vajenk.

Po gornjih podatkih obiskuje ljubljansko osnovno šolo 4568 učencev in učenk, mešanke šole 929, zavetišča 183, obrtno nadaljevalne šole pa 1541 vajencev in vajenk. Potemtakem obiskuje ljubljanske nižje šole letos 7321 učencev in učenk.

Za celibat uradnic ali proti

Brezposelni absolventi so hudi na uradnice — Gospodarska najnost in zahteva probujajoče se žene silita žene v javne poklice

20

Z veliko napetostjo zasledujem v Vašem listu posamezne storijske, ki se več ali manj nanašajo na celibat uradnic in sedaj le še mene prijetla ta prečudna bolezen, da povem mnenje in iskrene želje nas mladeničev, v imenu katerih Vam pišem.

Začnimo kar s početka, s šolo. Cesar morda čitatelji večinoma ne vedo, to sigurno vedo dijaki različnih šol, da so vse šole polne deklic, ki študirajo in se pripravljajo na različne poklice t. j. za uradnice. Dijaki želijo, da teko dobe dobre ocene in isto tako težko izdelujejo, toda veliko čudo, deklice med tem v lahki obvladajo vse predmete. Odgovor si lahko da vsak čitatelj sam. Ko dovrše šolo, je prva misel in skrb vsakega absolventa-inje, da si poišče primerne službe, kar pa je v sedanjih razmerah jako težko.

Mladenič piše, ponuja, prosi in končno obupa, pa službe klub temu ne more dobiti.

Deklica oz. sedaj že pravica dama, napiše oglas ali pa spravi na noge ves domači aparat, in vsak se oboroži z vsemi razpoložljivimi podatki kandidatke ter gre v boj — in uspeh sigurno ne izostane. In to bo vsak resnično priznal.

Dama ima lepo službo, še lepšo plačo in pri tem nič ne dela. Dočim mora iti njen sošolec k zidarjem, ima ona povsem lepo pozicijo. To se pravi, ko bi te dame ne bilo, tedaj bi to mesto gotovo dobil njen sošolec, oziroma kdo drugi.

Ker pa ima lepo službo, se ji ne ljubi poročiti se, nego se zabava na bolj nedolžen način, ker je nič ne stane. Sedaj pa nastaja veliko vprašanje: Zakaj je toliko žensk v službah in to v takih javnih službah, kjer je še celo moških preveč in prišel bo čas, ko se bomo morali moški karak za korakom umikati tem damam, in tedaj bo nastala katastrofa, da bo moški spet vulgo »pod copato«.

In končno se taka dama milostno poroči, toda prosim Vas, samo z akademsko naobrazenim, zelo dobro situiranim gospodom, ki mora v resnici imeti kaj pod palcem, potem pa je vseeno, če je tudi star kakor ljubljanski grad in grd kot kralj Atila v Nibelungiji. Ne ljubi se ji gospodinjati, raje še nadalje hodi v službo ter naporno čisti in manikira nohte, pudra in se liči, da je veselje. In drugi dan je ista in tako dalje do neskončnosti, medtem ko resni in sposobni možje nimajo pravice in moči, da bi si priborili to mesto in da prežive svoje žene, ki v tej grenki usodi niso uradnice ter morajo doma gospodinjati in vzgajati deco, ne pa hoditi v pisarno za zabavo.

Pripominjam samo še, da dokler bo toliko ženske mladine pohajalo višje šole in dokler se ne izvrši temeljita remediura in odpravi ta ženska nadprodukta, toliko časa ne bo kruha in eksistence za nas, ter bomo še nadalje pobirali drobtinice, ki padajo z mize ženske samovolje.

Društvo brezposelnih absolventov.

21

Gospod urednik, bodite tako prijazni in priobčite naslednji prispevek ankete »Za celibat uradnic ali proti«, četudi krene nekoliko s poti, ker je samo odgovor »bivši državni uradnici«, ki je pisala 4. članek z dne 14. t. m. Bistvo tega članka je, da državna uradnica, zlasti pa učiteljica, ki se poroči, ne spada v službo. Utemeljuje: »Učiteljica, ki gre v blagoslovljenem stanju v šolo, je samo za pohujšanje v šoli«. Pred vsem: kje je tukaj logika? Kako more biti nekaj blagoslovljenega v pohujšanje? Potem je vsaka noseča mati svojim doraščajočim otrokom v pohujšanje. Ali pa je morda ona drugačna kot učiteljica? Nešteto družin je navezanih na eno samo sobo, kjer otroci vidijo še vse kaj drugega kot nosečo žensko, pa je vse dobro, v šoli se pa pohujšuje nad nekoliko pojačenimi oblikami učiteljice, ki jih s primerno prikrjeno obleko lahko skoro popolnoma prikrije. Spominjam se učiteljice, ki sem jo kot otrok spoštovala kot vzor in ko je postala noseča, ni moje spoštovanje prav nič padlo, saj sem videla tudi svojo mater nosečo, a nad njo da bi se pohujševala? Vzgojite svoje otroke tako, da bodo naravni in odkritosrčni, pa bo vse njih življenje boljše in srečnejše. Po vseh naprednih državah uvažajo v šole pouk o seksualnem življenju; pri nas bi bil potreben tak pouk pred vsem za matere, da ne bi smatrale, da naraven pojav kot je nosečnost pri njej blagoslovljen, pri drugih na pohujšljiv.

Članek je prazen dokument hipokrizije in farizejstva, v katerem je vzgojena današnja družba. Na eni strani krilatic o svetosti materinstva — na drugi strani je pa žena, ki postane mati, v pohujšanje, odvzame naj se ji možnost delati za svoj zarod — ne da bi se pri tem poskrbelo drugače za njeno in njenega otroka eksistenco.

Kar se tiče učiteljice, sem mnenja, da ravno učiteljica — mati more postati najboljša vzgojiteljica tudi drugim otrokom, kajti z materinstvom se dvigne njen smisel za vzgojo.

Zaposlenje žene izven doma je na eni strani gospodarska nujnost, na drugi strani pa zahteva probujajoče se žene po neodvisnosti. Kajti gospodarska neodvisnost bi napravila ženo svobodno, bo ustvarila iz dosedanje sužnje polnovrednega človeka. To je razvoj, ki ga ne bodo preprečili predsodki reakcionarjev.

Učiteljica.

Zadrega šestkrat poročene.

Žena, ki je pokopala pet mož, se je poročila s šestim. Šesta zakonska sreča pa ni trajala dolgo, kajti mož je nevarno zbolel. Škrbno mu je stregla, toda ves njen trud je bil zaman, mož je umiral. Žena je obupano sklepala roke in tarnala:

— Kaj bo z menoj, če umrež? Komu me prepustiš?
— Sedemurno nesrečnejšo, — je zašepetal mož in izdihnil.

Himen pri visoki učenosti

Oba sta v državni službi s penzionom in služita visoki učenosti. Francelj ima estetske občutke in protezo, Jaka je bil pa do nedelje popoldne fant. Z Dolenjskega je doma in dober fant je bil ter varčen, da si je dvakrat na teden kupil kos slanina, jo skuhal, pri gospodinj in opoldne posreboval juho, slanina je bila pa za malico in večerjo. Pijan nikoli.

Pa je Jaka prišel v vinorodno domačijo. Trikrat sta se videla z Ančko in na poti k vlaknu sta spregovorila besedo. Obema je bilo prav in tako, da je ona kupila hišico na Zablju. Francelj s protezo je pomagal z estetskimi občutki, da imata lepe zavese na oknih in sploh kakor pri gospodi.

Oče je dal sto litrov približka. V nedeljo so se kolegi zbrali v Sempetru. To pot so bili kolegi za pričo. Kot rečeno, je bil približek in oče, nevesta je pa prišla šele s popoldanskim vlakom. Jaka, ki ni vaju približka, je ni hotel več poznati, ker mu je bila bolj všeč vesela Fanci, natakurica in postrežno dekle. Ančka je vedela, tako vekala, kakor bi šlo za res. Tudi je šlo za poroko in takorekoč tudi za sramoto. Kolegi, prijatelji in priče so vzeli avto, naložili v natakurico zaljubljenega Jaka in se peljali v Trnovo v cerkev, svatje, to pot gospodje kolegi, so pa šli z nevesto peš. Zapeljali so prav pred cerkveni prag. Nevestin brat, ki je bil za pričo, je prijel ženina pod pazduho na levi, Francelj s protezo ga je pa podprl na desni. Pred oltarjem se je srečno izteklo, da je jokala še teta z Dolenjske. Potem je bilo pa tako lepo, pravi Francelj, da toliko menaja še nikdar ni videl. In tako dobre stvari, da še ne ve, kako se jim pravi. O polnoči je bil spet hud jok, ko so nevesti sneli kranjec, ampak ženini ni maral za to. Tudi ni vedel, da je oženjen. Zjutraj ju je obiskal Francelj. Bilo je vse prav in ona je kuhala kavo in se smejala. Vprašal je Francelj mlado gospo, ali se je res zaročil. Ne ve, kako je zaročeni ime, ampak denar ima. Pravi, da je moderen človek in brez srca, oženil se bo in denar mora imeti, ker ima estetske občutke, da bodo zavese na oknih in še kaj takega.

Fletno je v senci visoke učenosti: Še bo očet!

Radioprogram

Radio-Ljubljana

Sreda, 27. novembra.

Opoldanski program odpade! 18.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Prijava in uganke, pripoveduje radio-terka; 19: Slike iz mraveljskega življenja, prof. Pengov; 19.30: Francoskega, poučuje dr. Leben; 20: Premos iz Prage: Simfonični koncert češke filharmonije, dirigent Václav Talich; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 28. novembra.

12.30: Reprodukcijska glasba; 13: Časovna napoved, borza, reprodukcijska glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Portreti iz svetovne literature, dr. R. Tominec; 19: Srbsko hrvaščina, poučuje g. dr. Rupelj; 19.30: Premos iz ljubljanske opere; 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Koncert radio-orkestra; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Sokol

Varčujemo za Beograd!

Z letošnjim 1. decembrom stopimo v predzletno dobo našega 11. jugoslovanskega vesokolkega zleta, ki se bo vršil drugo leto v Beogradu v Vidovih dneh. Vesokoljski zlet je največji sokolski praznik, in želja silehnega Sokola in Sokolice mora biti, da se tega praznika udeležijo in mu na svojih močeh pomore do čim večjega slavlja in uspeha.

Kakor vedno je tudi tukaj sokolstvo navezano samo nase in na svojo lastno pomoč. Zato je potrebno, da že zdaj mislimo, kako si bomo poskrbeti potrebna sredstva za udeležbo na zletu.

Po vseh družinskih, kjer se to še ni storilo, naj se takoj osnujejo zletni odseki, katerih naloga bo, da organizirajo in izvedejo zbiranje zletnih fondov. Predvsem naj se ustanovi zletni sklad društva, iz katerega se bodo dajale pred zletom najpomembnejšim bratom, sestram in narajšču, zlasti tekmovalcem, podpore da bodo mogli na zlet. Odsek naj v ta namen nabira prispevke med imovitejšim članstvom društva in med sokolstvu naklonjenim občinstvom, prireja naj manjše prireditve itd.

Poleg tega pa naj se pozove zlasti telovadečstvo in naraščaj, da prične hraniti in zbirati zase zletni fond. Za vsak oddelci v telovadnici je treba določiti primerno, aginjo osebo, najboljše iz vaditeljskega zbora, ki naj redno pri vsaki telovadni uri pobira te prihranke. Pobiranje samo se da urediti na dva načina. Vsaško se za veže, da bo dajal redno vsak teden znesek, ki ga sam določi (5, 10, 20 ali več dinarjev), ali pa daje vsak, kolikor more in kadar more. Na posameznik naj se sproti ločeno nalagajo na hranično knjižico. Obresti od denarja članstva se lahko pri dokončanem obračunu oddajo društvenemu fondu.

Druga ni manj važna stvar, za katero je treba tudi že zdaj poskrbeti, je nabava slavnostnega kroja. Pri vsakem vesokoljskem zletu je namreč sprotod poleg prostih vaj eno najpomembnejših meril za disciplino in moč organizacije. Zletni odsek naj tudi na to stran živahnosti agira med članstvom in mu skuša na najugodnejši način preskrbeti kroje. Tudi za kroje naj se pobira med članstvom na podoben način kakor za zlet. Nabava krojev pa naj se potem izvrši skupno za vse.

Od zleta nas loči komaj še pol leta, zato, bratje in sestre, hitro in z verno na delo! Marš! kar bi se nam zdelo mesec dni pred zletom nemogoče, se da zdaj še z lahkoto doseči.

Slovenska olimpijada. Predsednik poljske lahkoletne zveze kapitan Miński je sprožil zanimiv načrt. Predlaga da bi Poljska priredila drugo leto slovenske igre, ki bi obsegale vse sportne panoge in bi se imenovala slovenska olimpijada. V program naj bi se vzele teke

Pride! Velesenzacija!
Boj čiste ljubezni proti zapeljivi in grešni strasti srednjega pestrega in senzacija polnega cirkuškega življenja.

4 vragi
pridejo v
ELITNI KINO MATICA.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek 26. novemb. 1929: Konrad, pravoslavni: 13. novembra, Jovan Zi.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Zaprto.

Opera: Beneška noč, B.

Kino Matica: Preteklost (Ossi Oswald).

Kino Ideal: Nova gospoda.

Kino Ljubljanski Dvor: Okovi (zadnjič).

Predavanja: Ob 21. v Narodnem domu: Maru-riac - pokrajinar. Predava dr. Leben.

Potovanja po Ameriki. Predava prof. Breznik ob 20. v Kazini. — Predavanje v podr. Sadi. društva predava inž. Skubic o važnosti jes. saditve sadja. Ob 20.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Kurah, Gosposvetska cesta, Sušnik, Marija trg.

Napojite, najtrajajte, zato
in
najcenejši

Sport

— S. K. Hirijs (iz tajništva). Načelniki sekcij se ponovno opozarjajo, da urede najkasneje do 1. decembra naraščajočo članarino. Takoj po tem terminu morajo podati točne obračune kolikor II. tajniku z Surčja. Članstvo smučarske in drsne sekcije se opozoda na nezgodno zavarovanje, katero je sklenil zimsko-sportni savez za vse zimске sportiste. Zavarovanje je izredno ugodno in kar je glavno — poceni. Odbor priporoča vsemu članstvu obeh zimsko - sportnih sekcij, da se poslužijo zavarovanja v svojem lastnem interesu. Prospekti ima na razpolago smučarska sekcija. Poslednji termin za prijave je 30. december. Prijave je izročiti klubovnemu tajništvu, poštni predal 175, ali pa načelniku sekcije. Celokupno članstvo se ponovno opozarja na ugodnost trikratne polovične vožnje, katero uživajo vsi klubovi člani, ki so poravnali članarino do konca tekočega leta. Prijave naj se pošlje klubovnemu tajništvu. Prijavljam je priložiti za nove legitimacije sliko in Din 20. Oni pa, ki imajo legitimacije že iz prošle sezone in so vse tri vožnje že izrabili, naj predložijo izkaznice v svrhu podaljšanja za sezono 1929 — 1930. V tem slučaju je izkaznicam priložiti Din 10. Še ne izrabljene izkaznice, izstavljene v mesecih januar — maj 1929, veljajo do konca tekočega leta. Tajnik I.

— Občni zbor S. K. Hirijs. S. K. Hirijs sklicuje je za 12. december svoj 19. redni občni zbor, ki se vrši v dvorani okrogne urada za zavarovanje del, na Miklošičevi cesti ob 20. V slučaju, da ob določenem času ni navzoča vsaj tretjina do glasovanja upravičenih članov, se vrši občni zbor pol ure kasneje z istim dnevnim redom, ne glede na število prisotnih članov. Dnevni red občnega zbora: 1. Letno poročilo (poročilo tajnika, blaginjskega gospodarja in sekcij-skih načelnikov). 2. Poročilo revizorjev o stanju letnega zaključka. 3. Volitev odbora, revizijskega odbora in razsodišča. 4. Sklepanje o predlogih odbora in o samostojnih predlogih članov. Samostojni predlogi članov se morajo izročiti odboru s podpisanim najmanj 10 do glasovanja upravičenih članov vsaj 8 dni pred o. zb. 5.) Spremembe pravil. 6.) Določitev vpisnine, članarine in ustanovnine. 7.) Proračun za prihodnje poslovno dobo. — Odbor S. K. Hirijs.

Bistroumnost otrok

Profesor psihologije na univerzi v Chicagu, L. Thurstone, je proučil 1500 rodbin, da ugotovi, pod kakšnimi pogoji se rode posebno bistroumni otroci. Zanimale se je za rodbine iz vseh slojev, ki so imele mnogo otrok, in primerjal je otroke iste starosti in živčev v enakih razmerah. Nikjer ni ugotovil, da bi bili otroci mladih roditeljev manj inteligentni kakor starejših. Tudi večja znanja v starosti očeta in matere nima na otroke nobenega vpliva. Pogosti porodi ne vplivajo na duševne zmožnosti potomcev. Pač pa se je izkazalo, da prvorojenci glede duševnega razvoja navadno zaostajajo za poznejšimi otroci.

Prof. Thurstone je torej ugotovil, da so poznejši rojeni otroci bistroumnejši. Pri proučevanju 362 rodbin z dvema otrokoma se je izkazalo, da so vsi mlajši bolj inteligentni. Čim večja je bila rodbina, tem bolj inteligentni so bili mlajši otroci.

Neprijetna malenkost.

— Malenkosti so človeku v življenju najbolj neprijetne.

— Res je. Včeraj, ko sem se vračal iz gostilne, sem prav lahko našel hišo, v kateri stanujem, pač pa sem se pošteno potil, preden sem našel luknjico v ključavnici.

Gledanje brez oči

Arhitekt J. Gartgruber je izdal nedavno knjigo »Evangelij sveta«, v kateri razpravlja o gledanju brez oči. Po njegovem mnenju je vid samo električni proces možganov, za katerega niso neposredno potrebne oči kot posredovalni organ, kajti žarki, ki se širijo od posrednih predmetov, vplivajo lahko tudi brez oči na možgane.

Proti temu naziranju je nastopil profesor fiziologije Stiegler, ki trdi, da vzbujajo Gartgruber slepec nade, katerih ni mogoče izpolniti. Gartgruber je pa tožil dr. Stieglerja zaradi žaljenja časti, kajti profesor ga je nazval monoman. V četrtek se je vršila obravnava in sodišče je sklenilo, naj psihijatri preiščejo Gartgruberja. Dumajski list »Die Stunde« se je obrnil na specialista za očesne bolezni prof. Viktorja Haukeja s prošnjo, naj pove o tej zadevi svoje mnenje. Dr. Hauke pravi, da je poslušal Gartgruberjevo predavanje in da je predavatelj napravil manj vtis serioznega človeka, vendar se pa z njegovim mnenjem kot zdravnik ne more strinjati. Za zdravilnika je absurda trditev, da bi mogel človek videti tudi brez očesnega živca.

Dnevne vesti.

— Vse cenjene naročnike, ki so z naročnino na zaostanku, ponovno opozarjamo, da isto takoj obnove, da se jim list 28. novembra ne ustavi. Uprava »Slov. Naroda«.

— Počastitev Vojnovičevega spomina v Pragi. Klub solistov v Pragi priredi v nedeljo 8. decembra pod pokroviteljstvom jugoslovenskega poslanika dr. Angjelinovića v Narodnem divadlu matinejo v počastitev spomina Ivo Vojnovića.

— Razpust društva. Prosvetno in pevsko društvo »Bodočnost« v Komendi je razpuščeno, ker nima pogojev za pravni obstoj.

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve posestnikov sin v Strojni Mihael Šapek, krojač v Turnišču Franc Smej, posestnikov sin v Renkoveh Jož Magdič, posestnik v Mrtvarjevih Julij Vid. Jože Podhostnik in Franc Podhostnik iz Gradišča, posestnikov sin v Bratonicih Janez Milič, poljedelec v Dornavi Franc Simonič, posestnikov sin v Gornji Lendavi Stefan Poklič, posestnikov sin v Galuškah Jakob Jurčič, zasebnik pri Sv. Tomažu Franc Kosi, posestnikov sin v Levečah Franc Korošec, steklar v Vordersdorfu Rudolf Kiesslinger, Jurij Cafuta iz Gruškovec, posestnik v Prosečih vsi Mihael Fujs, posestnikov sin v Spod. Šentjakobskem dolu Janez Kramer in poljedelec v Dobrovniku Karl Ferinček. Vsi so odšli začetkom vojne na bojišče in se niso vrnili. Okrožno sodišče v Novem mestu je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve Anton Lenarčič s Ceste, Alojzij Voglar iz Leskovec, sobni piskar Maks Zupančič iz Gorenje Straže in posestnik iz Svibnega Franc Tavčar. Prva dva sta odpotovala že pred mnogimi leti v Ameriko in se dolgo nista oglasila, druga dva sta pa izginila na bojišču.

— Prof. Oberth v Jugoslaviji. Beograjsko »Vremec« poroča, da se mudi znani konstruktor rakete, da se polet na luno dr. Herman Oberth že več dni v Novem Vrhu, kjer je njegov oče zdravnik v sanatoriju. Te dni odpočuje v Berlinu, kjer bo nadaljeval priprave za izstrelitev rakete na luno. V pogovoru s sodrušnikom »Vremec« je izjavil, da bi potrebovala raketa za pot od zemlje do lune 37 ur.

— Poklic dedičev neznanega bivališča. 22. novembra 1927 je umrla v Pokleku Mara Zivoder, ki ni zapustila oporoke. Okrajno sodišče v Kostanjevici poziva njene otroke, katerih bivališče ni znano, naj se zgledajo v enem letu pri njem, da dobe zapuščino.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Od 11. do 17. t. m. je bilo v dravski banovini 20 slučajev svinjske kuge, 16 svinjske rdečice, 4 mehurčaste gube, 3 konjskih garij, 1 šuštača in 1 čebelnje gnilebe.

— Škoda zgradbi pri nas dve ladjedelnici. Škodovi zavodi v Plzni nameravajo zgraditi na Jadranu ladjedelnico za večje parnike, pri Obrenovcu pa manjšo ladjedelnico za parnike rečnega prometa.

— Delomrzni in izkoristevalci občinskih podpor. Veliki župan ljubljanske oblasti je proglasil za delomrzne in izkoristevalce občinskih podpor Henrika Luerga, pristojnega na Teharje, ekonomista Oroslava Kušca, pristojnega v občini Slatina-Okolič, bivšega knjigovodjo Egidija Sigla, pristojnega v Plju, Marijo Golinar, pristojnega v Logarjeve, Jožefa Kuzmana, pristojnega v občini Marija Gradec, strojarstva pomočnika Viktorja Rodeta, pristojnega na Vrhniki, zasebnega uradnika Ivana Severja, pristojnega v Ljubljani, delavca Matijo Pongračiča, pristojnega v občini Zgornjo Ločino, delavca Martina Mikarja, pristojnega v občini Slovenj vas, Matijo Juvančiča, pristojnega v občini Kropo, Marijo Kaučič, pristojnega v občini Drvanje in Ferda Adama, pristojnega v Dravograd. Zupanstva, splošne bolnice in ubožnostne ustanove se opozarjajo, da navedenim ne dajejo podpor na račun domovinskih občin, ker jih iste ne bodo vračale.

— Podružnica Jugoslovenske Matic v Kranju. Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matic v Ljubljani sklicuje za dne 20. decembra t. l. ob 20. uri v gostilni pri Peterčku izredni občni zbor podružnice Jugoslovenske Matic v Kranju s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor in poročilo predsednika pokrajinskega odbora ali njegovega namestnika, 2. volitev novega odbora podružnice Jugoslovenske Matic v Kranju, 3. slučajnosti. — Vsi člani krajnske podružnice Jugoslovenske Matic se vabijo in prošjo, da se udeležijo občnega zbora polnočestno. — Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matic v Ljubljani.

— Iz »Uradnega listca«. »Uradni list kraljevske banke uprave dravske banovine« št. 3 z dne 26. t. m. objavlja pravilnik za uporabljanje sanitetnih aeroplanov v mirnem času, začasno navodilo o indikacijah prenašanja obolelega ali ranjenega motiva s sanitetnimi aeroplani in začasna navodila, kako je upravljati posle računovodstvene in blagajniške službe pri finančnih oddelkih banovinskih uprav.

— Strossmayerjeva rojstna hiša se je porušila. V Samacki ulici v Osijeku se je v nedeljo porušila rojstna hiša velikega jugoslovenskega vladike, škofa Josipa Juraja Strossmayerja. Stara, že razpadajoča hiša se je popolnoma porušila, k sreči pa takrat ni bilo nikogar doma, tako da ni bilo nobenih žrtv. Hrvatski listi povdarjajo, da je pač dokaz pomikanja pietete, če so pustili propasti hišico, kjer je zagledal svet eden največjih sinov Hrvatske. Če hišice ne morejo popraviti njeni sedanjí lastniki, je pač dolžnost, da to store občina ali pa nacionalna društva.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bilo jasno samo v Beogradu, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Zagrebu 13, v Ljubljani 12,2, v Skoplju 13, v Mariboru in Beogradu 11 stopinj. Davi

je kazal barometer v Ljubljani 764.9 mm, temperatura je znašala 3.2.

— Smrtna koša. Včeraj je umrl v Ljubljani zlatarski pomočnik G. Anton Krišjak. Pogreb bo jutri ob 15.30 iz mrtvašnice državne bolnice. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Müllerju so morali amputirati tudi drugo nogo. Stanje ponorečnega nemškega pilota, simpatičnega Hansa Müllerja, se je te dni znova poslabšalo. Po amputaciji leve noge se je njegovo stanje trenutno sicer zboljšalo, toda že čez nekaj dni se je pokazalo, da bo potrebna amputacija desne noge. Infekcija je namreč močno napredovala, temperatura se je dvignila na 39.5 in celo 40 stopinj. V nedeljo je primarni dr. Černič ranjenca amputiral tudi desno nogo. Bolnik je sicer operacijo dobro prestopal, vendar njegovo stanje je še vedno zelo kritično. V Maribor so prispeli v nedeljo njegovi roditelji iz Nemčije. — Stanje dr. Šestana je zadovoljivo, dasi nevarnost še vedno ni minila.

— Obsodba ponarejevalcev v Beogradu. Včeraj je bil v Beogradu zaključen proces proti znanim beograjskim ponarejevalcem kolkov, ki so državo v par letih oškodovali za ogromne zneske. Obtožbeni je bilo 16 ponarejevalcev, od katerih so bili Laszlo Mihali, Martin Ostleier in Stevan Korac obsojeni vsak na 6 let težke ječe, Aleksander Aca Milovanović na 7, Milije Janković in Dimitrije Kubat na štiri, Bela Gross in Svetohk Janković pa na dve leti težke ječe. V kazenski je jim vstrel preiskovalni zapor. Obsojenci morajo poleg tega plačati vse stroške procesa in vrniti državi 5 in pol milijona Din. Ostali obtoženci so bili oproščeni, ker njihova krivda ni bila dokazana. Obsojence so takoj prepeljali v sodne zapore.

— Samomor 14letne deklice. V Adi pri Subotici si je te dni končala življenje 14letna Amalija Legrenj. Deklica se je doma obesila. Vzrok samomora so bili domači prepri med materjo in očetom. Mož je svojo ženo vedno pretepel in to je na deklico tako porazno vplivalo, da je izvršila samomor.

— Zasačen tihotapec. Na madžarski meji so oblasti arirelale madžarskega državljan Josipa Mentika, ki je tihotapl mašne plašče in drugo cerkveno robo v našo državo. Mož je bil obsojen na 100.000 Din globe ter izročen državnemu pravdnstvu v Subotici.

— Krav prepel. V Horgošu pri Subotici je nastal v nedeljo ponoči pretep med vaškimi fanti, v katerem je bil eden ubit, eden pa teko ranjen. Pred gostilno so našli po pretepu mrtvega Antona Pogarca, kraj njega pa je ležal teko ranjen Kalman Valković. Zdi se, da je Valković ubil Pogarca, vendar tega noče priznati. Orožniki so zaprili vse pretepače.

— Tri žrtve radi poskušene tatvine pse. V nekem selu pri Čupriji se je te dni odigrala čudna tragedija. V skedenj posestnika Marijana Grujića so se ponoči splazili brata Dragoljub in Nikola Jovanović ter njun tovariš Danilo Antić z namenom krašt pšenice. Grujić pa je bil ropot v skedenju, naglo je vstal in šel pogledat, kdo lomasti po skedenju. Tatovi so ga zagledali in so zbežali. Grujić jih je pozval, naj se ustavijo, na kar so pričeli streljati. Tudi Grujić je vzel puško in streljal za njimi. Na begu je Dragoljub Jovanovića smrtno zadel. Strele je slisal tudi Grujićev sosed Ilija Petrović, ki je s puško takoj prihitel na pomoč. Tudi on je streljal za begunci in zadel Danila Antića v prsa. Nikoli Jovanović se je posrečilo pobegeti. Skril se je v bližnjem skedenju in opazoval, kaj se godi na vasi. Ko je videl svojega brata mrtvega poleg Petrovića, ki se je baš pogovarjal z Grujićem, je pograbil sekirino in se splazil iz skedenja. Naapel je nepričakovano Petrovića in ga večkrat udaril s sekirino po glavi, tako da je bil takoj mrtav. V splošni zmedbi se je napadaleu posrečilo pobegeti.

Iz Ljubljane

—lj Samo enkrat v letu stopijo novinarji pred javnost s koncertom, ki vsako leto pokaže, da znajo tudi pri nas vsi stanovci ceniti pomen novinarskega dela za splošne interese. Letošnji novinarski koncert bo v polni meri dosegel oba glavna cilja, na njem proslavi Ljubljana skromno, za to pa tem pristržneje 11 letnico, ujedinenja, obenem bo pa otvorjena letošnja sezona koncertov in družabnih prireditvev. Program koncerta samega je sestavljen tako, da bo zadovoljil izrazito koncertno publiko in občinstvo, ki na koncerte kot take ne hodi rado. Program drugega dela si bodo pa sestavili prijatelji novinarjev sami in sicer tako, da bodo zadovoljili in veselili, da novinarskega koncerta niso zamudili. Pridite torej vsi, vsem bo ustrezno!

— Vse hišne posestnike opozarjamo, da morajo na državne praznike po mestih in trgih izobesiti državne zastave vsi lastniki zgradb.

—lj Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 1. januarja 1929 do 23. novembra 1929 iskalo dela 6315 moških, 1322 žensk, skupaj 7637 brezposelnih. Prostim mest je bilo na razpolago 6257 moških, 771 žensk, skupaj 7028. Posredovanj se je izvršilo 3226 moških, 541 žensk, skupaj 3767. Odpotovalo je 1832 moških, 68 žensk, skupaj 1900. Odpadlo je 666 moških, 414 žensk, skupaj 1080. Dne 23. novembra 1929 se nahajal v evidenci 591 moških, 299 žensk, skupaj 890 brezposelnih. Delo išče: Moški: 18 hlapcev, 1 drvar, 1 pekar, 2 žebjarja, 7 kovačev, 14 železostrojarjev, 4 kleparji, 1 brusar, 1 gravir, 1 str. tehnik, 14 str. ključavničarjev, 2 elektrotehnika, 2 elektromonterja, 1 lesostrugar, 1 rezbar, 5 urarjev, 17 mizarjev, 5 kolarjev, 6 žagarjev, 1 pletar, 1 sedlar, 3 usnarji, 2 tapetniki, 27 krojačev, 18 čevljarjev, 1 čevljarški prirezovalac, 4 knjigovozji, 1 karton. delovodja, 6 minarjev, 16 pekrov, 7 pekarjev, 7 natakarijev, 2 slikarja, 2 gradbeni tehni-

ka, 1 črkostavec, 26 pisarniških slug, 49 pomož. tovar. delavcev, 15 kurjačev, 5 avtomobilistov, 42 trgov. pomočnikov, 82 navadnih delavcev, 48 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulant, 1 ekonom, 14 stavb. ključavničarjev, 6 vajencev. Ženske: 15 pisarniških moči, 5 kontoristinj, 1 blaginjičarka, 5 prodajalk, 1 hotelska blaginjičarka, 12 natakarij, 2 gostilniški kuharici, 1 laborantka, 9 šivilj, 3 šivilje perila, 1 šteparica, 3 šivilje slamnjkov, 3 pletilke, 1 vezilka, 1 zlatarka, 1 črkoslikarica, 25 tovarniških delavk, 75 dmaric, 20 kumaric, 5 gospodinj, 3 sobarice, 46 služkinj, 13 posrežnic, 2 kmečki dekli, 4 vajenke. Delo je na razpolago: Moškim: 6 hlapcem, 4 mizarjem, 20 čevljarjem, 5 tesačem, 35 rudarjem, 5 krojaškim pomočnikom, 1 plekarju, 1 mesarju, 1 zlatarskemu pomočniku, 1 urarju, 1 mojstru za izdelovanje bonbonov, 2 črkoslikarjem, 1 dežnikarju, 1 instalaterju telefona, 1 orodnemu kovaču, 1 nožarskemu pomočniku, 4 zidarjem, 1 gravirju, 1 vrtnarju, 30 zidariskim delavcem, 1 stolariju, 3 žagarjem, 1 tapetniku, 1 trgovskemu potniku, 13 vajencem. Ženskam: 1 dežnikarici, 4 šiviljam perila, 1 pletilki, 1 sobarici, 1 likarici, 5 služkinjam, 4 vajenkam.

—lj Če se napravi kanal blizu stare hiše. Na Sv. Petra nasipu je ob pritični hiši št. 29 v delu železobetonski temelj v oporo hišnega temelja, ki ni več kos teži, ki jo nosi. Zidovje je začelo pokati, nastale so v stenah špranje, ki so kazale, da v temelju ni vse tako kakor bi moralo biti. Z napravo novega zidu bo vsaka nevarnost odstranjena in se ne bodo stranke pod to streho več vznemirjale. Hiša je last ge. A. M.

—lj Z naših cest in ulic. Zadnje dni so posuli z gramozom Vodovodno cesto, cesto za Bežigradom, Zaloško cesto in Skofjo ulico. V tej ulici je bil včeraj v akciji cestni valjar, da bo cestišče izravnal. Na Emonski cesti je v popravilu ondotni hodnik, v Vodmatski ulici pa kopljejo jarek v cestišče, da polože plinove cevi.

—lj Trgovine v nedeljo pred Sv. Miklav. žem dne 1. decembra to je na praznik ujedinenja, morajo biti brezposojno ves dan zaprte. Načelnstvo gremija trgovcev.

—lj Ciri Metodov nabiralnik v gostilni Činkole, Ljubljana je izročil družbi danes 128 Din. Lepa hvala darovalcem ter prosimo za nadaljnjo podporo. 661/n

—lj Tradicionalna prireditev Jadranske Straže »Ples v narodnih nošah« se vrši 22. februarja 1930 v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani, nakar se opozarjajo vsa društva s prošnjo, da izvolijo opustiti večje prireditve za omenjeni dan. 662/n

—lj Predavanje v »Pravniku«. V sredo 27. t. m. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. univ. rektor dr. Metod Dolenc: »Praktični prikaz določb o tatvini in utaji po novem kazenskem zakoniku«. Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79 in vabi k obilni udeležbi. — Odbor.

—lj Československa dopolnovaci škola v Ljubliani vyzývá žaky všech oddelení, aby se dostavili ve středu dne 27. listopadu před 3. hodinu odpolední do školní sítě v Mladice k pokračování ve vyučování.

—lj Opozarjamo cenj. odjemalce, da je razstava in prodaja vsak dan odprta ter vlijudno vabimo tudi one z dežele na neobvezen ogled. P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 16. 163/n

—lj Znani vojvodinski grafolog Winterry je zopet prispel v Ljubljano in sprejema stranke od danes dalje v hotelu »Slon«. Moderna psihoanaliza, točno definiranje značajev, napoved bodočnosti, vse s pomočjo znanstvenih metod. Kdor zadnjič ni utegnil, naj se tokrat gotovo oglasi pri grafologu Winterryju, ki ostane le kratek čas v Ljubljani. 664/n

—lj Pevsko društvo Ljublj. Zvon. V ponedeljek, sredo in petek zvečer vaje mešnega zbora. Vse in vsi! Tajnik.

—lj Povrileni Vodnikove družbe na Viču bo oddajal letošnje knjige danes od 7 ure zvečer dalje v knjižnici Sokolskega doma. Obenem bo sprejemal naročnina za leto 1930.

—lj Zadnje predavanje o Ameriki. Danes ob 20. bo g. prof. dr. Brežnik zaključil serijo svojih predavanj o Ameriki s predavanjem o Niagari in nekaterih posebno značilnih ameriških mestih. Predavanje, ki ga bodo spremljali skiptične slike, zasluži splošno pozornost.

—lj Društvo »Treznost« v Ljubljani vabi vse svoje člane in somišljenike na članski sestanek, ki se vrši v sredo 27. t. m. na moškem učiteljsku v Ljubljani ob 8 zvečer. Predava br. Angelo Cerkevnik. — Odbor.

—lj Francoski inštitut v Ljubljani opozarja vse člane in prijatelje na današnje predavanje dr. Lebna o temi: Marurac — pokrajinar, ki se bo vršilo drevi ob 21 v Narodnem domu

Iz Celja

—c Nove uradne ure na mestnem magistratu in v mestni elektrarni. Na mestnem magistratu se uveljavijo nove uradne ure in sicer dnevno od 8 do 12 in od 15 do 18. V mestni elektrarni pa trajajo uradne ure za stranke od 1. decembra dalje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 18. Na mestnem magistratu se bodo odslej sprejemale stranke vsak dan, od katerih urah, pa bo določil mestni načelnik.

—c Tudi žrtve bede in brezposelnosti. Na celjskem kolodvoru je bila v nedeljo zvečer ob 23 aretirana 43letna brezposelna kuharica Helena G. iz okolice Jurklostra. Ženska je že dalje časa brez službe, išče jo križem Celja, pa vedno brez uspeha. Ker mora živeti, se preživlja seveda s prosjačenjem, prenočuje pa večinoma v kolodvorski čakalnici. Ker ni pristojna v mesto, bo morala seveda oditi v pristojno domovinsko občino.

—c Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo je bila odigrana popoldne na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Savo iz Sevnice in SK Celjem. Rezultat je bil 3:2 za Sevnice. Publike ni bilo nič, ker tekma ni bila poprej najavljena.

—c Izgube. Solarica Dora Dečkova je izgubila v bližini rudarske šole svoje šolsko ročno delo. Pred dnevi je izgubil neki večer po kinematografski predstavi Emil Benkoč, stanujoč v Gosposki ulici, med potjo od Mestnega kina do Glavnega trga svojo rmeno Histično, v kateri je imel manjšo vsoto denarja in vojaško sprličevalo o začasní nesposobnosti za vojaško službovanje.

—c Andrejev sejem se bo vršil, kakor običajno vsako leto, v soboto 30. t. m. Kupčija sprlo hude hmeljske krize v Savinjski dolini najbrže niti približno ne bo dosegla lanekolne.

Modne razstave v Ljubljani

Naše vodilne modne trgovine se zavedajo pomena reklame in so priredile krasne razstave najnovejših modnih potrebiščin

Ljubljana, 26. novembra.

Ob takem kislem vremenu človek res ne more drugim, kakor na razstavo. Na Posavje ni mogoče, ker so avtobusi vedno nabasani, na hojo po tem blatu pa se misli niti. V natlačeni kavarnah ni mogoče dobiti časopisa, kinematografi so razprodani, tiste bele vrane pa, ki se spominjajo na umetniško razstavo, so jo pa že videle ali pa niso mogle včeraj v paviljon, ker je bilo pretemno. Zato so bile vse tri modne razstave popoldne in do poznega večera polne, kakor bi bilo vse zastoj, kar je razstavljenega. Občudujoča gneča v vseh treh razstavalnih priča, da so dosegli svoj namen vsaj, kar se reklame tiče, podjetnim trgovcem pa želimo, da bi ta uspeha in lepa reklama imela tudi obisku primeren gnotni uspeh.

Krog, ki jim je tudi moda estetska zadeva, priznavajo, da je firma A. Sinkovec nasl. K. Soss na Mestnem trgu 18—19 prva reformirala način razstavljanja in izložbenih oknih po umetnostnih načelih in dosegla res že prav presenetljive uspehe, ki bi jo za nje zavidale tudi na tem polju anglažirane posebne, na specialnih solah izučene aranžerije ali pa celo slikarje in arhitekte, ki so se posvetili tej lepi stroki. Tudi v Ljubljani mnogi mislijo, da za Sinkovec-Sossova okna dela načrte akad. slikar prof. Vavpotič, ki je tudi v tem pogledu že večkrat dokazal svoj hiperkulturni okus in iznajdljivost, ali pa arhitekta ing. Omahen in inž. Serafin, ki sta otvorila v Kolodvorski ulici 28/II. atelje za umetniško rešitev vseh nalog, ki se tičejo vsakdanjega življenja. Če hočete, dobite pri njih najmodernejšo vilo v svojo hišno opravilo in dekoracijo, s slikami, zavesami in preprogami in z vsi drobnariji, seveda vse tako razvrščeno, da harmonira med seboj in tvori moderen in lep, obenem pa tudi udoben in praktičen dom. Tudi če bi trgovec rad preuredil svoj lokal, mu napravita načrte za vso opravilo in tudi za pisarno, sploh za vse, kar je pri trgovini potrebno, od izložbenih oken do inšeratov, od najefektnostnejših cenikov in plakatov pa do kartonov in škatel za blago, da, še celo na pisemski papir in kuverte ne pozabita. Kdo bi si še nadalje delal skrb s takimi stvarmi in ga povrhu še polomil! Kako potrebna in učinkovita je pa res moderna in umetniška reklama trgovcem, nas pa mora prepričati prospanje in napredovanje podjetij, ki se poslužuje teh v sedanji dobi neobhodno potrebnih pripomočkov.

Nikdo ne more tajiti, da so izložbena okna trvdke Sinkovec - Soss v Ljubljani napravila šolo. Sicer je res, da je z modnim materijalom, s prekrasnim blagom v najapartnejših barvah lažje doseči efekt kakor n. pr. z železnino ali s klobasami, vendar je pa prav pri barvah aranžer v vedni nevarnosti, da se barve ne stepo in ne razbijajo celotnega vtisa. Zato nas pa posebno veseli, da ta včasih res vzorna izložbena okna aranžira domačin g. Kosor, uslužbenec ambiciozne firme, ki je s svojimi aranžmanji nesporno dokazal spretnost, izvrsten okus in mnogo talenta. Za razstavo sicer ni napravil novih oken, da ne ubijejo razstave same, na drugi strani je pa v njih prav srečno razstavil na bazarski način najrazličnejšo robo nižjih cen, ki je dostopna tudi manj premožnim slojem, a je vendar lepa in moderna.

Na razstavi sem bil slučajno z velikim in v tej zadevah zelo strogim dunaj. trgovcem. In izkušeni strokovnjak je bil presenečen, ker kaj takega v Ljubljani ni nikdar pričakoval. Trgovina je dobro razdeljena v posamezne manjše prostore in koje, ki so prav okusno ločene med seboj z arhitektonskimi kuhisami in drapirani z blagom najmodernejših barv. Pravo štimungo je pa aranžer dosegel z raznoobarnovo razsvetljavo, ki sicer škodi barvam razstavljenega blaga, a jih zato veže med seboj. Sila prijetno delujejo v prvem prostoru male vitrine v steni z različni pasovi, nakitom za obleko iz dijam. iz strassa in svetlih kovin, z raznimi perlam, umetnimi cveticami, parfumom, pudrom, sploh z drobnarijo, ki je najbolj primerna za mala darila. No, saj vemo, da mala darila vzdržujejo prijateljsvo.

Damam kar vid jemljejo zapeljive stvari, da se komaj odtirajo od njih, in še celo nožakarji postajajo mehkejši in manj trdovratni okrog denarnice. To nežno, kakor dihl lahko porilo, pa pikantne pižame, sakra, to bi ženo pomladilo! In niti drago ni! Saj ni treba, da bi za Miklavža žena vsako leto dobila stroj za mletje jederc ali samovar.

Čudovito je spalna halja z japonsko vezeno vijoličastih cvetlic s črnimi listki na orožni podlagi. Pa tisti rožni šal iz bleščečega, kakor dim mehkega in kakor drag kamen izpremenljivega velour transparenta z močno kontrastno vezeno rož in živorezenih listov. Sploh velour transparent, to je blago najmekšejših gub, najfiniših barv in neobhodno potrebno za moderno hišino. Ali pa tisti modri šal z živahno rožnimi rožami! Cela vrsta poslikanih

rut, šalov in rutic... srčkane pletene volnene jopice za v posteljo... to je izbira! Tudi taka-je garnitura za česanje, za manikuro, za šivanje bi se podala pod drevescem. Kako praktične in apatne so zopet intarzirane pletenine! Najlepša in najefektnjša je pa zadnja koja z impozantno lutko. Samo svila in žamet, kakor bi se čarobni potoki barv in blešča viličali z višine. Tudi človek, ki modo sovraži, mora občudovati, kaj je dosegla tekstilna tehnika: jaquard, velur šifon in velur transparent, z zlatom in srebrom pretkani brokati, razni krepki, lahko čipkasto blago, pongis, celanez, tul z metalnimi vložki in umetnimi dragulji — pa bi se lepi dami ne zavrtilo v glavi... Zraven pa zopet praktična drobnarija: rokavice in nogavice, kóvčki, robčki, sploh vse, kar si žena le pozeleti more lepega in okusnega.

Z modnimi predmeti za moške je križ, ali tudi v tem oddelku je trvdka Sinkovec-Soss pokazala, da je tudi gospod, ki hoče biti sodoben, suženj mode. Če pa nima okusa, mu ne pomagajo niti praktične pižame, niti najlepši cilindri in najapartnejši žepni robčki — ali vendar je razstava zelo poučna in potrebna, da si jo ogledajo tudi gospodje, še bolj pa dame, če hočejo, da jim moški ne bodo delali sramote. Tudi za darila bodo našle kupe kravat, gumbov, trakov za uro, aparatov za britje, samo čedne stvari, da se bo vsak možakar postavil z njimi.

Zato naj dame ne pozabijo iti na Aleksandrovo cesto pogledat razstavo pri Ket-teju, kjer najdemo skrbno in okusno aranžirano prav vse, kar rabi eleganten gospod. Že izložbeno okno, kjer so same kravate razstavljene prav dekorativno in mirno, da pride vsaka do veljave! Torej prečna črta je edino moderna, barva pa čimbolj nevtralna in nikdar kričeva. V drugem oknu je pa g. Kette razstavil klobuke najznamenitejših mark, razne rute in šale ter rokavice.

Tudi ta razstava je urejena prav mirno, da je pregledna, obenem pa dekorativna. Zopet kravate vseh odtenkov, škotska karirane rute, apartni robčki, blago za pižame, elegantne naramnice itd.

Predno sem šel k P. Magdiču na Aleksandrovo cesto 16, sem se bal, da bom videl isto kot pri Sinkovcu. Prav lepo je in tudi pri občinstvu je napravilo najboljši vtis, da si obe v modnih zadevah vodilni ljubljanski trvdki ne konkurirata z enakimi razstavami. Tam večinoma blaga, tu pa damska konfekcija in zimski sport, pa so vendar polne štiri sobe. Aranžma je še mirnejši kakor pri Sinkovcu in barve še bolj harmonirajo med seboj. Tam luksuz, tu praktične, vsaki ženski potrebne in dosegljive stvari. Saj vendar danes vsaka mestna dama mora imeti tudi večerno toaleto in vsaj nčerke tudi oblecke za ples. Izbira zadostuje tudi za najbolj razvijen okus, čeprav so cene in izdelki resnično konkurenčni. Dame občudujejo praktične domače halje iz češke flanelle prav tako kakor očarljive plesne in večerne toalete iz tafta, lameja, velur šifona in kakor se še imenuje to čudovito lepo moderno blago. Tudi volnene obleke so elegantne, da si jih požel srce vsake dame. Za darila je pa bogata zbirka najapartnejših šalov in rut, garnitur za manikure in polno tistega mičnega drobiža, ki ženska ne more biti brez njega.

Za zimski sport je pa Magdičeva razstava dožodek prve vrste tudi za one, ki mislijo, da je za sport vse dobro, kar je tpežno. Tu pa vidimo, da so tudi praktične stvari lahko lepe. Za sportnike obeh spolov so tu topli angleški plet, nepremokljive norveške smučarske jopice, da, tudi najmodernejšje iz irhovine, za lovce volneni jopiči, za turiste enobarvni, ornamentalko pleteni sviterji, norveški nepremokljivi naribniki posebej za smučarje in drugačini za turiste, vsakovrstne volnene srajce ter flanelaste ovojke znamke »Mars«, podlage za nahrbtnike iz aluminija ali lesa, norveške in švedske smučarske garniture, domače čepice z dolginji cofi, pisani angleški puloverji, originalne pestrobodne skandinavske ovjoke in pa smučki najznamenitejših znamk, bambusove palice, čepice, šali, kravate, aluminijasta posoda, termos čutare, vezi raznih znamk, varovalke za smuše krvine, podlage proti snegu, maže, hčkalniki za odstranjevanje snega s smučki, kremplji, dereze, krplice, laterne, kompletne garniture smučarjem potrebnega orodja, sploh vse najboljše in najbolj praktično, kar zimski sportnik rabi. Vse blago je ali domač izdelak ali pa iz najbolj renomiranih tovarn inozemstva, seveda po najnižjih cenah, da se bo vsak sportnik lahko adjustiral praktično in tudi moderno ter efektno, saj so vendar naše smučarke tudi rade lepe.

Vsem razstavljalcem želimo mnogo uspeha!

**Darujte za
Jugoslovensko matico**

Augustus Muir

48

Črna maska

Roman

Pod stebrom

Sandy Grozier Tate je splaval na površje in lovil sapo. Opazil je, da ga je bil morskí tok zanesel pod obalo, kjer je voda šumela in pljuskala ob lesene stebre.

Udarec ga je bil za hip omamili. K sreči ga ni zadel v glavo, pač pa mu je železna palica močno ranila ramo. Hotela plavati je ves prestrašen opazil, da levé roke sploh ne more premikati.

K sreči je bil izvrsten plavač. Legel je na hrbet in globoko dikal. Voda je bila zelo mrzla, kar mu je bilo celo dobrodošlo, ker se je hitro zdrnil iz omotice.

Morski tok ga je gnil dalje med lesenimi stebri in v strahu, da ga ne zavese predalec, se je z desnico enega oprtel. Tako se je za hip ustavil.

Ker je pa vedel, da ne bo mogel dolgo tako viseti, je skušal najti varen kotiček, kjer bi se vsaj za prvo silo odpočil. Zagledal je širok stebel, moleč za spoznanje iz vode. Pognal se je in priplaval srečno do njega. Napel je vse sile in splezal nanj. Tako je bil vsaj za prvo silo rešen.

Zaslišal je glasove in korake na obali. V gosti megli je zagledal moža, gredočega po stopnicah k vodi. Sandy ni dvomil, da prihaja napadalec. Stisnil se je k stebri in čakal. Bil je prepričan, da ga napadalec ne opazi, če bo stal mirno.

— Ne, ta je že v krivici deželi, — je dejal mož na obali. — Stavim glavo, da se je potopil kakor kamen.

Mož na stopnicah je nekaj zamrmral in kmalu so se začeli koraki na obali. Slišalo se je naglo šepetanje, po tem pa preklinjanje in kriki presenečenja. Pustec spremljevalca za seboj je stopil nekdo k ograji.

— Ste slišali? — je zaklical doli. — Sreča, da ste ga dobro pogodili. Hotel je prispeti tja pred nami. Sprigga pravi, da je že imel najet motorni čoln. Kako je neki zvedel, da smo tudi mi namenjeni tja?

— Ne vprašuj me, — je zagodrnjal njegov spremljevalec in se vrnil po stopnicah na obalo. — Z njim smo opravili in zdaj je nam pot odprta.

Se nekaj časa so se čuli glasovi na obali, potem so pa vsi trije odšli. Sandy je počakal, da so njihovi koraki utihnili, po tem se je pa na ves glas zasmel, ne morda zato, ker je bil vesel, da je srečno odnesel pete, temveč, ker je bil vajen reagirati s smehom na vsako nevarnost, čim je bila odstranjena.

Malo prej bi ne bil dal za svojo glavo počenega groša, zdaj je pa že vedel,

da ga je padec v morje prav za prav rešil. Drugemu udarcu z železno palico bi se ne bil tako lahko ognil in posledica bi bila, da bi plavalo zdaj po morju njegovo truplo.

Ta epizoda je pa Sandyju pokazala, kaj ga čaka. Lopovi, katerim je Colenso naročil zadržati Fairfaxa pred odhodom v London, so hoteli temeljito izpolniti svojo nalogo. Sandy je upal, da ga v gosti megli niso videli, ko je najemal motorni čoln, toda njihovi volani so imeli povsod svoj nos. Eden je menda spoznal v njem Hepburnovega prijatelja takoj po prihodu v Redport in sledil mu je v pristanišče, kjer je najel motorni čoln.

Sandyja je zdrnilo iz zamišljenosti brnenje motorja. Morda je bil Mac Cunn z motornim čolnom. Sandy je skočil v vodo in začel plavati proti tramovju tik ob obali.

Videl je, kako se je prikazal velik motorni čoln iz megle. Da, bil je Mac Cunnov. Motor se je ustavil na stopnicah, vodečih na obalo, so se začeli težki koraki.

V istem hipu je priplaval Sandy iz svojega skrišališča, legel je na hrbet in zaklical. Koraki na stopnicah so se ustavili in mornar se je ozrl. Nad vodo se je prikazal njegov dobrodošni obraz z brado in pristrizanimi brki. Bil je Mac Cunn, ki je kar zazijal od presenečenja.

V megli

Mac Cunn ni dolgo razmišljal, kaj storiti. Sandy je začutil, kako ga k pke roke vlečejo iz vode. Otrli si je oči in Mac Cunn ga je začuden gledal, ko je končno vstal. Sandy je sklenil za močlato mu svojo nezgodo, da bi mu stari škot iz strahu pred napadalci ne odrekel čolna.

— V vodo ste torej padli, gospod? — je ponavljal Mac Cunn, ko mu je Sandy povedal, kako je padel čez nizko ograjo v morje. — Sreča vaša, da sva pravčasno prispela s čolnom. Najbolje bo, da se preoblečete, predno odpujemo na morje.

— Nimam dveh oblek s seboj, — je odgovoril Sandy smeje. — Najbolje bo, če takoj odpujemo, dragi Mac Cunn.

— Ne, ne, — je ugovarjal stari mornar. — Pojdite z menoj, dam vam suho obleko. Poženi motor, Matte. To je moj nečak, Matthew Brown. Zaliv pozna med vsemi mornarji najboljše.

Ko je Sandy stopil v motorni čoln, je pokimal krepkemu, gladko obritemu mladeniču bistrimi očmi in mišičastih rok, v katerih je držal verigo. Sandy je opazil, da motorni čoln ni poseben lep, toda bil je zanesljiv in to je bilo glavno.

Matt je pognal motor. Mac Cunn je sedel k Sandyju, Matt je pa ostal pri motorju. Čoln je odrinil od obale in takoj ga je obšla gosta megla.

Matt je menda poznal pot po morskem toku. Kmalu se je čoln ustavil pri

kamnitem stebri in Mac Cunn je odvedel Sandyja v svojo hišico, iz katere se je vrnil toplo oblečen, s staro mornariško čepico na glavi in z revolverjem v žepu. Mac Cunn je imel sicer bistro oči, vendar pa ni opazil, kako je Sandy pognil revolver iz mokrih hlač in ga spravil v žep.

Hitela sta nazaj, Matt je spravil pipo zopet v žep in sedel k motorju, Mac Cunn pa h krmilu in čoln je odplul na široko morje.

Hitro se ni dalo voziti, ker je bila megla pregosta. Sandy je sedel spredaj pri Mattu in zrl nepremično v meglo. Kar se mu je zadelo, da je ves trud zaman, da parnika ne bodo našli in da ne pride pravčasno do Fairfaxa.

Kako bi mogli najti parnik, vkrcan v zalivu, dolgem dvanajst milj in širokem nad dva tisoč sežnjem? Iskati parnik v tako velikem zalivu in v tako gosti megli je pomenilo stikati za iglo v kopici sena. Sandy je izrazil svoje pomisleke Mattu, toda izkušeni mornar je zgnal z glavo in pognal čoln s polno paro.

— Vi torej mislite, da najdemo parnik? — je vprašal Matta.

— Vem, ki približno je vkrcan, — je odgovoril Matt. — Če se ne motim, ga najdemo pri Ellistane Bay.

Umolknil je in se zagledal v meglo, kakor da vidi v nji vse ovinke na poti k cilju.

Kar se je prikazala iz megle črna ladja. Matt je naglo zaklical Mac Cunn, naj okrene krmilo, in to jih je rešilo. Bila je vkrcana ladja, natovljena s premogom. Matt je nekoliko izpremenil smer.

Videl so še več manjših ladij, toda Matt se ni zmenil za nje. Njegova hladnokrvnost je vplivala sicer pomirjevalno na Sandyja, vendar so se pa njegove misli še vedno vračale k pogovoru, katerega je slišal, ko je sedel na stebri pod obalo.

Se je ponavljalo v mislih nekatere odstavke tega pogovora, ko je švignil pred njimi motorni čoln z dvema mornarjema spredaj in enim pri krmilu. Prikazal se je samo za hip, potem je pa zopet izginil v meglo.

Sovražnik je izgubljal časa v iskanju parnika »Strathallan«.

Motorni čoln je švignil mimo in pustil za seboj brazdo penaste vode. Mac Cunnovega čolna očividno niso opazili, ker je bil za njimi in ker so zrl nepremično pred se.

Sandyju se je vsaj zdelo tako, kajti nihče se ni ozrl, dokler se je čoln videl. Imeli so mnogo hitrejši čoln in njihov motor je tako močno brnel, da se Mac Cunnov sploh ni slišal.

— Kam je namenjen ta čoln? — je vprašal Sandy Matta.

— Zavozí na čajnske pečine, če ne bodo prevladni, — je zagodrnjal Matt.

Zagonetka smrti carja Aleksandra I.

Eni pravijo, da je umrl v Taganrogu naravne smrti, drugi pa trdijo, da se je skrival pod imenom Fedor Kuzmič

V ruski ljudski univerzi v Pragi je predaval te dni mladi ruski zgodovinar Sahanev o smrti carja Aleksandra I. Na temelju zgodovinskih podatkov je opisal predavatelj razmere, v katerih je car Aleksander I. 19. novembra 1825 v Taganrogu umrl. Karakteriziral je tudi starca Fedora Kuzmiča, katerega legenda smatra za Aleksandra I. Predavanje je zaključil s trditvijo, da je Aleksander I. res umrl v Taganrogu naravne smrti.

Starec Fedor Kuzmič, ki je znal več tujih jezikov in je bil dobro poučen o razmerah na carskem dvoru, je bil skromen ruski plemič, najbrž gardni častnik. Preživel je pretresljivo tragedijo in prostovoljno je postal puščavnik. To je razvidno iz njegove korespondence z gardnim častnikom grofom Osten-Sakenom, osebnim prijateljem carja Nikolaja I. Po predavanju je bilo izročeno predsedujočemu rektorju prof. Novikovu pismo, katero je pisal l. 1925 znani sibirski lastnik zlatih rudokopov Bazilevski profesorju Vergunovu. Prof. Kizevter je izjavil, da se strinja s predavateljevimi izjavami in omenil je še, da je starec Fedor Kuzmič v svojem pripovedovanju o prihodu ruskega carja v Pariz l. 1814 trdil, da je jahal na levi strani Aleksandra I. pruski kralj, da desni pa Metternich. Iz zgodovine pa vemo, da je jahal na desni

strani ruskega carja vrhovni poveljnik avstrijske vojske Schwarzenberg. Aleksander I. bi se ne bil mogel tako temeljito zmotiti.

Prof. Kizevter opozarja na razpravo ruskega zgodovinarja Kudrjaseva o Fedoru Kuzmiču, objavljeno leta 1924 v sovjetski Rusiji. Kudrjasev trdi, da je bil starec Fedor Kuzmič v resnici gardni častnik Fedor Petrovič Uvarov, ki je leta 1820 brez sledu izginil. Starec Kuzmič je zapustil šifrirane zapiske, ki so bili po mnenju zgodovinarja Kudrjaseva pisani s prostozidarsko šifro, kar prča, da je bil Fedor Kuzmič v mladih letih član neke prostozidarske lože v Rusiji. Izraz »strufjan« (moj) pomeni v zapiskih Fedora Kuzmiča njegovo prostozidarsko ime. Prof. Zavadski je na podlagi sodne prakse zatrdil, da se ljudje, kakršni je bil Fedor Kuzmič, navadno odpovedo svojemu priimku in obdrže samo krstno ime. Zato lahko trdimo, da je bilo starcu Kuzmiču res ime Fedor.

Po predavanju se je razvila živahna debata, ki je pokazala, da vprašanje smrti carja Aleksandra I. še vedno ni rešeno. Zgodovinarji Barjatinski, Kulomzin, Šilder in Firsov so namreč prepričani, da starec Fedor Kuzmič v resnici ni bil nihče drugi nego car Aleksander I.

Deset zapovedi za zdravje

Francoški zdravnik dr. Paul Carton je sestavil 10 zapovedi za zdravje, katere izpolnjuje tudi sam in pravi, da so se zelo dobro obnesle. Svoje zapovedi je razdelil v štiri skupine: V prvi so gmočne zapovedi, v drugi življenjske, v tretji duhovne, v četrti je pa samo ena in sicer, da mora človek skrbeti za svoje zdravje sam in le v izrednih primerih naj se obrne na zdravnika. Gmočne zapovedi se glase:

1. Prehrana naj bo enostavna, zdrava in čista, navad pa nikoli ne menjaj hitro.

2. Vsak dan telovadi in hodi čim več peš.

3. Skrbí, da bo prebava vedno dobra, posebno pazi na redno delovanje črev.

Življenjske zapovedi so:

4. Bivaj po možnosti izven velikega mesta na svežem zraku.

5. Jej vsak dan salato, zelenjavo in sadje.

6. Utruj svoje telo v vodi, na solncu in na zraku.

Duhovne zapovedi:

Deluj z veseljem, marljivo, redno in ritmično.

8. Ljubi svojega bližnjega in vso naravo, deluj za napredek in za vse dobro.

9. Uredi svoje razmerje do ljudi tako, kakor bi hotel imeti urejeno njihovo razmerje do sebe, in

10. Govori vedno resnico.

Praktična žena.

— Gospa, imamo praktične moške srajce.

— Hvala, moj mož nočnih srajc sploh ne rabi, ker ima nočno službo.

Moderna nevesta.

— Veš, Olga, kaj mi na modernem zakonskem življenju najbolj ugaaja?

— Medeni tedni, mar ne?

— Kaj še! Ločitev.

Božičnih jelk

potrebujemo večjo množino. Ponudbe na naslov

Tripcančević & Jeftimović, Skoplje.

Makulturni papir

leži à Din 4.—

prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

Dražba posestva

št. 55 in 57 na Poljanski cesti v Ljubljani bo dne 29. novem. ob 10. dop. na sodišču soba 15. Posestvo bo stoji iz dveh hiš z gospodarskim poslopjem, z gostilno in mesarijo ter vrhom, dalje treh parcel za stavbišče na Izanški cesti.

Ogromno zmanjšani izdatki za obleke

ker dobite od danes naprej narejene obleke znamke »Tivar« po tovarniških cenah. Najmodernejši kroji, dobro izdelane obleke za moške, vsake velikosti, od Din 290 Din, zimске suknje od 450 Din naprej, za fante od 110 Din naprej.

Oglejte si blago in izdelavo, cene brez konkurence.

Prodaja edino

Ivan Kos, družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 23.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni, dobri sin, brat, svak in stric, gospod

Anton Krišjak

zlatarski pomočnik

v ponedeljek, dne 25. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 27. novembra ob ¼4. popoldne iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 25. novembra 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Občina Ljubljana, Mestni pogrebni zavod.

1. DECEMBRA

NOVINARSKI

UNION
PRICETEK
OB 20. URI

KONCERT

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 22. nov. 1929 so bile naslednje pri nas kupljene srečke iz-
žrebane:

Din 2000.— 84.522

Din 500.— 5.762, 5.794, 7.531, 7.550, 7.588, 7.615, 7.620, 7.682, 7.689, 17.961, 17.978, 20.026, 20.145, 20.155, 20.177, 34.673, 34.718, 34.728, 34.765, 34.796, 40.503, 40.527, 40.545, 40.552, 53.426, 53.447, 55.839, 55.858, 55.881, 55.890, 58.394, 66.620, 66.643, 66.659, 66.678, 66.692, 84.524, 84.543, 84.573, 84.595, 91.766, 91.771, 99.715, 99.771, 99.822, 99.838, 99.841, 100.715, 100.745, 103.112, 103.199, 103.158, 109.711, 109.750, 109.846, 115.613, 120.131, 120.149, 120.178, 120.191, 120.200, 120.239, 120.248, 120.268, 120.275, 123.820, 123.844, 123.927, 123.933.

Žrebanje dne 23. novembra 1929.

Din 2000.— 91.747, 99.823, 109.858, 109.888

Din 500 št. 5.708, 5.741, 5.758, 5.770, 5.771, 5.773, 5.777, 5.762, 7.600, 7.605, 7.611, 7.648, 14.125, 34.679, 34.689, 34.704, 34.723, 34.776, 34.790, 40.568, 53.405, 53.436, 53.439, 53.457, 53.466, 53.834, 55.872, 55.875, 58.264, 58.298, 58.370, 66.658, 66.661, 75.772, 84.640, 84.688, 84.695, 91.704, 91.746, 91.772, 99.705, 99.720, 99.728, 99.786, 99.788, 99.790, 99.836, 99.854, 99.866, 100.707, 100.721, 103.119, 103.145, 109.737, 115.632, 120.115, 120.173, 120.177, 120.183, 120.258, 123.824, 123.878, 120.176.

Žrebanje se bo vršilo do 2. decembra 1929. Za tekoči razred so vse srečke razprodane. Dobitke bomo izplačevali od 17. decembra dalje.

Za novo kolo bomo pravčasno priložili naročilnice. Srečke pridejo v promet po 10. decembru.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Ježek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znaklo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Čisto stanovanje

3 sob, poselske sobe in prikljčen oddam s 1. decembrom. Naslov v upravi tega lista. 2611

Stare divane

modroce kupim. Priidem na dom. Metod Žirovnik Zgornja Siska 185 2602

Za Miklavža

ure, briljanti, zapestnice, uhani, do-
ze za svačlice, srebrni nastavki —
Velika izbira. Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred Skofijo 15. 2601

Sobico

ali kabinet, opremljeno ali prazno, išče solidna gospodična. Ponudbe na upravo tega lista pod »Snažnost 2605«.

Stelazo

specerijsko, dobro ohranjeno s predali in pult kupim. Albert Verd-
nik, trgovec, Smartno, p. Slovenj-
gradec. 2604

Vzgojiteljico

poštenega vedenja, z letnimi spril-
čevili, ki popolnoma obvlada slo-
venski in nemški jezik, sprejemem
tako k dvoletnemu otroku. Ponud-
be s sliko in prepisi sprilčeval na
naslov: Hartner, Murska Sobota. 2603

Hotel-restavracijo

penzion ali sanatorij v Krapin-
skih Toplicah vis-a-vis kopališča
oddam v najem. Moderna zgrad-
ba, brez inventarja, v pritličju 3
krasni veliki lokali, 2 manjši so-
bi za restavracijo in kavarno, ku-
hinja, loža za portirja in vse po-
trebne prikljčine, v prvem nadst-
r. 10 velikih sob, 3 manjše, vse pa-
ketirano in opremljeno z moder-
nimi pečmi s pečnicami in kesten-
ci, sobe za služinčad. 2 veliki ve-
randi, ves komfort, angleški kloze-
ti, vodovod, napeljana razsvetlji-
va, klet, kanalizacija, telefon,
senčnat vrt in zelenjadni vrt, po-
stajališče avtobusov, žarišče vse-
ga odličnega družabnega življenja,
odprto poleti in pozimi. Pogodba
na več let. Odda se s 1. januar-
jem 1930. V poštev pridejo samo
resni ponudniki, zmožni slovenski-
ne in nemščine. Ponudbe nasloviti
na: Jurkovič, lastnik, Zagreb, Pri-
laz 6. 105/L

20odstotne kronske bone

cupuje Pučka štedionica, založni
zavod d. d., Osilek, Desetičina ul.
27. 97-L

Premog in drva

dobite najboljše vrste pri RUDOLF
VELEPIČU, trgovina s kurivom,
Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta
št. 28. Telefon 2708. 101-L

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja
v Ljubljani krepa oslabele, malo-
travne, odrasle in otroke. 87-L

2 sobi

opremljeni ena krasna v prvem
nadstropju s posebnim vhodom s
stopnic, druga mala podstrešna,
tudi s posebnim vhodom s stopnic,
oddam s 1. decembrom 1929 v vili
Ahaciljeva cesta 5. Anton Maver,
lastnik. 2596

Drva, premog, koks

pri tvrdki »Kurivo«. Dunajska ce-
sta 33. Telefon 3434. Javna skladišča (Balkan). 2552

Sobico

preprosto za priv. pouk trikrat v
tednu, samo za čez dan, išče soli-
den gospod pri starejši ženski. —
Ponudbe na upravo tega lista pod
»Preprosta sobica 2588«.

Žaluzije

lesenih tekstilnih rolet (dervo-
nitki) rolete iz gradlca se do-
be najceneje pri tvrdki
PETER KOBAL
Kranj — Slovenija
Tel. interurb. 32